

272160.

Juhau Kaabel

Kinnitama
Tartus, 15. X. 1929.
Prof. Kaabel

~~272160~~

20 okt 1929.
30.

VALITSEMISÕIGUS (ADMINISTRATIIVÕIGUS).

I osa: Valitsemisõiguse üldised küsimused.

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
31892

I PEATÜKK.

Valitsemine. Valitsemisõigus. Valitsemisõiguse allikad.

1 katke.

Valitsemise mõiste. Valitsemise ulatus. Valitsemise iseloom.

- § 1. Riigi teotsemise põhifunktsioonid. Seadusandlus ja seaduste täitmine. Kohtumõistmine ja valitsemine. Võimu käsitlemise, lahutamise ja koondamise põhimõtted. Meie põhiseaduse seisukoht, selles valitsemise mõiste piiritluse raskus. Valitsemise mõiste negatiivne ja positiivne piiritlus. Valitsemisala piiritluse ajaloolis-relatiivne lähtepunkt.
- § 2. Valitsemise ulatus. Seadus, kui valitsemistegevuse ülimtõke. Le principe de la supériorité de la loi Prantsuse õiguses. Printsibi avaldus ja rakendus. Seadus, kui ainuõigustav alus valitsemisvõimude tungimiseks kodaniku ellu, vabaduse ja varanduse aladesse. Selle tähtsamad üksikjuhtumid. Omandatud õigused. Avalikud maksud. Vabaduse kitsendamine. Vabastamine avalikkudest kohustustest ja maksudest. Õiguslikkude soodustuste andmine.
Vabakaalutlus. Vabakaalutluse iseloom ja piirid valitsemisõiguses. Paratamatuse ja otstarbekohasuse nõuded vabakaalutluse juures. Vabakaalutlus maksuseaduste tõlgitsemisel. Vabakaalutlus sihi ja vahendi valikul. Kaalutlusvead.
- § 3. Sidestus võimukäsitleluses kohtu- ja valitsemisvõimude vahel. Võimuaktide vastastikune maksvus. Kollisioonid võimukäsitlemisel valitsemis- ja kohtuvõimude vahel. Prejudiitsi küsimused. Teisest kompetentsisfäärist olevate eelküsimumuste lahendamine. Eelküsimumuste lahendamise teed. Eelküsimumuse otsustamisest keeldumine. Eelküsimumuse otsustamise nõutamine kompetentselt organilt. Eelküsimumuse otsustamine kompetentse organi arvamisest.

ja vabadusestme mõju isiku valitsemisõigusalikule seisualusel. Eelküsimumuse iseseisev otsustamine põhiküsimumuses kompetentse organi poolt. Prejudiitsi küsimus Prantsuse õiguses. Iste isikute liigid. Ühingu, sihtasutised ja asutised.

Valitsemisõiguslikud 2 katke. onid juriidiliste isikute tekkimisel. Järele Valitsemisõigus. isikute üle ja nende

§ 4. Õigusriikluse põhimõte ja valitsemistegevus. Valitsemisõigus.

Valitsemisõiguse mõiste. Valitsemisõiguslik norm ja selle loomus. Valitsemisõiguse seisukoht avalikõiguses. Valitsemis- ja eraõiguslike normide suhe. Eraõiguslike institutide ümberkujunemine avalikõiguslikeks.

§ 5. Õigussuhted valitsemise alal. Õigussuhe ja õiguslik seisukord.

Avalikud kohustused. Avalikkude kohustuste liigid. Avalikkude kohustuste subjektid. Avalikkude kohustuste edasikandmine ja selle liigid. Volitus avalikkude kohustuste täitmisel.

Subjektiivsed avalikud õigused. Subjektiivsete avalikõiguste olemus. Subjektiivsete avalikkude õiguste subjektid. Subjektiivsete avalikkude õiguste astmestik nende kindlustuste järele. Subjektiivsete avalikõiguste liigid. Poliitilised õigused. Positiivsed nõuded. Kodanlised vabadused. Subjektiivsed avalikud õigused ja võimuorganite vabakaalutlus. Avalikkude õiguste edasikandmine ja selle liigid. Loobumine avalikkudest õigustest.

§ 6. Valitsemistegevusest tuletatav nõudeõigus riigi vastu. Selle nõudeõiguse olemus. Üldine määrav põhimõte. Nõudeõiguse alused. Nõudeõigus avalikõiguslikul alusel. Nõudeõigus eraõiguslikul alusel. Riigi vastutus võimukäsitleja teotsemisvea puhul. Riigi vastutus võimukäsitleja teotsemisveatuse puhul. Riigi vastutamatus seaduse otsekohese väljenduse alusel. Teiste avalikkude võimuorganite vastutus. Ametnikkude isiklik vastutus. Üldine põhimõte. Isikliku vastutuse tingimused. Ministrite tsiviilvastutus mõnedes seadusandlustes (Prantsusmaa).

§ 7. Isik valitsemisõiguslikes vahakordis. Isik, kui kohustuste ja kui õiguste subjekt. Isik valitsemisõiguslikus käsitleluses. Isiku kodanline seis ja selle tähtsus valitsemisõiguses. Sündimine, abielu, surm. Perekonnaseisu seadus. Isikute ühetaolus suhtumises riigile. Ühetaolus seaduse ees. Sugupoolsuse

ja vanadusestme mõju isiku valitsemisõiguslikule seisukohale. Kodanikud ja välismaalased valitsemisõiguslikkes vahekordis. Juriidilised isikud valitsemisõiguses. Juriidiliste isikute liigid. Ühingud, sihtasutised ja asutised. Valitsemisõiguslikud funktsioonid juriidiliste isikute tekkimisel. Järelevalve juriidiliste isikute üle ja nende tegevuse lõpetamine. Era- ja avalikõiguslikud juriidilised isikud.

§ 8. Valitsemisõiguslike vahetõrude arenemine.

a) Valitsemisõiguslike vahetõrude arenemine Kesk-Euroopa riikides. Seisuslik riik. Riigivõimu omapära. Seisuslikus riigis. Regaliad. Riigivõimu justiitsfunktsioonid. Kodaniku ja riigivõimu vahetõr seisusliku riigi ajal. Politseiriik. Kodaniku seisukord politseiriigis. Riigivõimu väljakujunemine. Jus politiae. Kodaniku õiguste kaitse sel ajajärgul. Õiguslik riik. Õigusliku riigi loomus. Valitsemisfunktsioonide põhiseaduslik piir. Valitsemistegevuse seaduslikkus. Kindlad teotsemisvolitused. Vormilised valitsemisaktid. Administratiivkohus, nende tegevus, tähtsus õigusriigi seisukohalt.

b) Valitsemisõiguslike vahetõrude arenemine Prantsusmaal. Prantsuse praeguse valitsemisüsteemi tekkimine. Isiku valitsemisõiguslik situatsioon revolutsiooni ajal. Valitsemisvahetõrude muutumine 19 sajandil. Kodaniku garantiide esiletõusmine ebaõiglase võimukäsitluse vastu. Praegune seisukord.

c) Valitsemisõiguslike vahetõrude arenemine Eesti Vabariigi territooriumil.

§ 9.

Valitsemise õiguse allikad.

Seadus. Seaduse, kui valitsemise õiguse allika tähtsus õigusriigis. Seaduste liigid ja nende tähtsus valitsemise õiguses. Seaduste õiguslik jõud. Seadusliku volituse asetumatus valitsemise võimu tungimisel kodaniku subjektiivsete õiguste valda.

Määrus. Määruste liigid. Määrusteandmise volitus. Üldised volitusklauselid. Eriklauselid (kompetentsimääritus). Politseimäärused, nende loomus ja koosseis. Määrusteandmise vorm. Omavalitsuste sundmäärused. Nende alused. Nende loomus

ja nende maksvuse ulatus. põhijooned. Otto Mayer. Tema
Kombeõigus. Kombeõiguse tekkimise tingimused. Kombeõigus
valitsemisõiguse allikana. Muutev ja täiendav kombe-
õigus. Kombeõiguse rakendamise tingimused valitsemise
alal. Kohtupraksise tähtsus valitsemisõiguses.

§10. Valitsemisnormide ajaline ja ruumiline ulatus.

Ajaline ulatus. Küsimuse tähtsus. Normide rakendusvõime
kaotamine nende äramuutmisel. Uute normide jõusse astu-
mine. Normide tagasiulatav jõud. valitsemisõiguses.

Ruumiline ulatus. Valitsemisnorme loovate organite võimu-
piirid ruumis. Valitsemisõiguslike normide maksvus

territooriumi piiride muutmisel. Valitsemisõiguslike
õigussuhete pidekoha küsimus.

3 katke.

Valitsemisõigusteadus.

§ 11. Valitsemisõigusteadus. Valitsemisõigusteaduse objekt.

Valitsemisõigusteaduse ülesanne. Valitsemisõigusteaduse
käsitlemise lähtepunkt. Normid, kohtutegelus, üldised õigus-
likud põhimõtted. Valitsemisõigusteadus ja teadus valitse-
misest.

§ 12. Valitsemisõigusteaduse arenemine. Politseiteadus ja ta
edustajad. Valitsemisõigusteaduste tundmine. N.n. riigiteaduslik

meetod valitsemisõiguslike normide käsitlemisel. Vali-
tsemisõiguslike normide dogmaatiline käsitus ja va-

litsemisõigusteaduse tekkimine. Administratiivkohus ja
valitsemisõigusteaduse arenemine.

2 § 13. Valitsemisõigusteaduse süsteem ja literatuur.

Valitsemisõigusteaduse rahvuslikud erijooned. Vali-
tsemisõigusteaduse süsteemi ebauhtlus. Valitsemisõigustea-
duse süsteemi ajaloolised ja praktilised kujunemisalused.

a) Valitsemisõigusteaduse süsteem Prantsuse tea-
duses. Prantsuse valitsemisõigusteaduse üldjooned ja nende
ilme. Süsteem üksikute õpetlaste juures. Lafferrière.
Berthelemy ja tema süsteemi loogiline struktuur.

Berthelemy teose praktiline iseloom. Hauriou. Moreau.

b) Saksa valitsemisõigusteaduse süsteem. Selle

süsteemi üldine iseloom ja põhijooned. Otto Mayer. Tema valitsemisõiguse teadusliku käsitluse süsteem. Eraõiguslik lähtepunkt O. Mayeri valitsemisõiguste teaduslikus käsitluses. Loeningi käsitluse süsteem. Sarwey. Fleiner. Walter Jellinek. Herrnritt, tema käsitluse süsteem ja selle paremused.

c) Itaalia valitsemisõiguste süsteem. Käsitlus süsteem üksiku Itaalia teaduse edustajate juures. Orlando, Principi di diritto amministrativo. Santi Romano Cammeo. Carlo Ferraris. Koguteos: Primo Trattato completo di diritto amministrativo Itaalia teaduses.

§14. Valitsemisõiguse suhe teiste õiguste süsteemidega. Valitsemisõiguse seisukoht avalikõiguses. Valitsemisõiguse seisukoht avalikõiguse süsteemis Prantsusmaal. Valitsemisõiguse ja riigiõiguse suhe. Valitsemisõigus ja eraõigus. Valitsemisõiguslike mõistete kujunemine ja eraõiguse transformatsioon. Valitsemisõigus ja karistusõigus. Valitsemisõigus ja rahvusvaheline õigus.

II PEATÜKK.

Valitsemisorganid.

3 § 15. Riigi keskvoim. Riigi keskvoimu kandjad. Valitsus. Ministrid. Nende funktsioonid. Valitsuse ja ministeeriumite korralduse seadus ja selle teostamine. Meie keskvoimu üldine seisukoht.

§16. Keskvoimu ja kohapealsete voimuorganite vahetõrge. Valitsemisvoimu efektiivse käsitluse põhiolemused. Käsitluskompetents. Voimuorganite instantsiline alluvus. Valitsemisvoimu tsentralisatsiooni ja detsentralisatsiooni probleemid. Tsentralisatsiooni ja detsentralisatsiooni mõju voimukäsitluse ühtlusele, efektiivsusele ja otstarbekohasusele. Funktsioonide kontsentratsioon ja dekontsentratsioon. Spetsialisatsiooni nõue ja funktsioonide dekontsentratsioon uuemas praksises, eriti majanduslikul alal.

§17. Kohapealsed voimuorganid. Tsentraliseeritud voimuorganisatsioon. Detsentraliseeritud voimuorganisatsioon. Va-

litsemisvõimu teostamine kohapeal omavalitsuste kaudu. Omavalitsuste olemus. Omavalitsuse seisukoht võimuorganisatsioonis ja valitsemisvõimu teostamise ühtlus. Omavalitsuse iseseisvus ja rippuvus keskvõimust. Uuemad püüded omavalitsuste ja keskvõimu vahekorraldamises. Omavalitsuste liigid.

§18. Kogukondlik omavalitsus. Kogukondliku omavalitsusorganisatsioon. Linnavalitsused. Maavalitsused. Valla- ja alevivalitsused. Nende korraldus. Nende võimupiirid ja ülesanded. Iseseisvad ja käsutusülesanded. Omavalitsuste organite kujundamine. Kollegiaalsed ja individuaalsed organid. Palgalised ja auametid omavalitsuses.

§19. Personaalne omavalitsus. Personaalse omavalitsuse algpõhimõtte ja ülesanne. Personaalne omavalitsus Eestis. Kulturomavalitsus ja selle korraldus.

§ 20. Kutsealalised omavalitsused. Kutsealaliste omavalitsuste kujundamine ja selle õiguslikud alused. Kutsealaliste omavalitsuste teotsemise ulatus ja nende ülesanded. Kutsealaliste omavalitsuste sisemine korraldus. Kutsealaliste omavalitsuste liigid.

§ 21. Järeelvalve omavalitsuste tegevuse üle. Järeelvalve siht. Preventiivne ja repressiivne järeelvalve. Järeelvalve vahendid. Järeelvalve organid. Järeelvalve organid, järeelvalve vahendid ja nende käsitus Eestis.

§ 22. Avalikõiguslikud asutised. Asutise struktuur. Iseseisvad ja iseseisvusetud asutised. Asutiste tekkimine ja selle alused. Asutise tekkimine seaduse, riigivõimu poolt kinnitatud põhikirja ja riikliku kontsessiooni alusel. Asutise avalikõiguslik seisukoht, õigused ja privileegiumid. Tema funktsioonid ja nende iseloom. Asutise olemise lõpetamine ja selle alused. Asutise varanduste likvideerimine peale tema olemise lõpetamist.

III PEATÜKK.

Valitsemisaktid.

4 § 23. Valitsemisakti mõiste ja olemus. "Les actes de Gouvernement" ja "les actes administratifs" Prantsuse teoorias. Nende aktide eritluse ajalooline motiiv. Prantsuse uuema teooria ja praktilise seisukoht selle eritluse kohta. Valitsemisaktide eritlemine korraldusaktideks (actes de gestion) ja võimuaktideks (actes d'autorité). Nende mõlemate aktiliikide olemus ja esiletulemine.

§ 24. Võimuaktide liigid. Valitsemisaktide klassifikatsioon vanemas Saksa valitsemisõiguslikus kirjanduses. N. W. "System d. rechtsgeschäftlichen Staatsakte" (O. Mayer, Loening). Walter Jellineki klassifikatsioon. Kormanni klassifikatsioon. Herrnritti klassifikatsioon ja selle paremused. Seadusliku klassifikatsiooni tarve.

§ 25. Konstitutiivsete ja deklaratiivsete valitsemisaktide analüüs. Valitsemisorgani võimupiirid nende mõlemate valitsemisaktiliikide juures. Konstitutiivsete ja deklaratiivsete valitsemisaktide olemus ja nende õiguslikud efektid. Nende aktiliikide maksvuse omandamise tähtaeg. Nende aktide avaldusvormid.

§ 26. Ebaõiged valitsemisaktid. Valitsemisaktide sisuline ja vormiline ebaõigsus. Ebaõigete valitsemisaktide maksvusetus ja tühistatavus. Ebaõigete valitsemisaktide maksvusetuse tingimused. Ebakompetentsus. Olu- lised vormivead. Maksvusetus sisulisel alusel. Ebaõigete valitsemisaktide tühistatavuse tingimused. Mitteolulised vormivead. Ebaõige seaduse rakendamine. Ebaõigete valitsemisaktide tühistamine ja parandamine.

§ 27. Õiguslik seotus ja vabakaalutlus valitsemisaktide väljastamisel. Nende vahe. Vabakaalutlust tingivad asiolud. Valitsemisaktide väljastamisel. Otsustamis- vabaduse piirjooned valitsemisaktide väljastamisel. Sihi ja asiolude hinnang otsustamisel ja siit tule- tatav kaalutlusvabadus. Kaalutlusvabaduse piirid. Valitsemistegevuse põhjendatud ja objektiivselt õigustatud siht.

§ 28. Valitsemisaktide õiguslik jõud.

Õigusliku jõu (Rechtskraft) mõiste.

Materjaalne ja vormiline õiguslik jõud. Õigusliku jõu küsimus üksikute aktiliikide juures. Õigusliku jõu küsimus konstitutiivsete ja deklaratiivsete valitsemisaktide juures. Õigusliku jõu omadus deklaratiivsete valitsemisaktide olemuses. Mater- jaalse õigusliku jõu loomukohatus konstitutiivsete

valitsemisaktide juures. Konstitutiivsete valitsemisaktide tagasivõtmatus.

Materjaalse õigusliku jõu subjektiivne ja objektiivne ulatus deklaratiivsete ja konstitutiivsete valitsemisaktide juures.

IV PEATÜKK.

Sund ja karistus valitsemise alal.

§ 29. Sunnitäitmine valitsemise alal. Sunnitäitmine avalikkude rahaliste nõudmistele alal. Sunnitäitmine asendatavate toimingute kohustuste alal. Sunnitrahv. Viimase erijooned ja lahkumine karistustrahvist. Võimurive (Gewalt). Võimurive isiku vabaduse ja korteripuutumatuse vastu. Sõjariistade tarvitamine võimuorganite poolt. Vahenditu sund. (unmittelbarer Zwang). Vahenditu sund seaduse alusel. Vahenditu sund hädaõiguse alusel.

§ 30. Valitsemiskaristusõigus. Valitsemiskaristusõiguse iseloom. Vaated valitsemiskaristusõiguse rippumatusest kriminaalõigusest. Seadusandluste püüded valitsemiskaristusõiguse iseseisvustamiseks. Valitsemiskaristusnormide kodifikatsioonid.

§ 31. Valitsemisdelik. Valitsemisdelikti olemus. Kriminaaldelikt ja valitsemisdelik. Nende erisused. Valitsemisõiguslik karistus, selle põhisiht ja iseloom. Valitsemiskaristusnormi struktuur. Valitsemiskaristusõiguse eriliigid. Politseilik karistus. Maksukaristusõigus.

V Peatükk.

Õiguskaitse valitsemise alal.

§ 32. Õiguskaitse ülesanne valitsemise alal. Õiguskaitse tähtsus. Õiguskaitse teed valitsemise alal. Omaabi valitsemise alal. Sõnakuulmatus ja selle järeldused. Vastupanu riigivõimule, selle võimalused ja järeldused.

§ 33. Valitsemisaktide ametvoliline muutmine ja selle tähendus õiguskaitse seisukohalt. Objektiivse õiguse ja avaliku huvi kaitse ning selle tähendus õiguskaitse seisukohalt. Objektiivse õiguse ja avaliku huvi kaitse ning selle refleksi parteiõiguste kaitsmiseks. Valitsemisaktide

ametvolilise muutmise eeldused ja piirid. Deklaratiivsete valitsemisaktide ametvoliline muutmine. Deklaratiivsete valitsemisaktide õiguslik jõud kui piir ametvoliliseks muutmiseks. Konstitutiivsete valitsemisaktide ametvoliline muutmine. Selle tingimused. *ivprotsessis. Protsessi käik Prantsuse*

§ 34. Esitis, vastulause ja kaebus, kui õiguskaitse vahendid valitsemise alal. Nende vahendite kasutamiskiirid. Kaebuse ese ja vorm. Kaebuse esitamist õigustavad tingimused. Kaebuse lahendamise protseduur. Esitatud kaebuse järeldused. Devolutiivjärelalus. Suspensiivjärelalus. Üleminstantsi sidumatus alaminstantsi otsustamismotiividest. Kaebuse asiolude muutumine ja selle mõju. Kaebuse asiolude muutumise mõju kaebuse otsustamisel ja hiljem (nova causa superveniens). Reformatio in melius ja reformatio in pejus kaebuse otsustamisel. Asetamine endisesse seisukorda möödalastud tähtaegade puhul. Selle tingimused ja alused. Otsustamise uuesti ülesvõtmine uute asiolude ja tõendusvahendite esiletulemisel. Selle tingimused ja järeldused.

§ 35. Õiguskaitse administratiivkohtu teel. Administratiivkohtu tähtsus ja ülesanne. Administratiivkohtute korraldus. Prantsuse administratiivkohtute süsteem ja korraldus. Conseil d'Etat. Temast apellatsioonivahendusel (par l'appel) ärarippuvad administratiivkohtud. Temast kassatsioonivahendusel (par la cassation) ärarippuvad administratiivkohtud.

Administratiivkohtu korraldus Saksa maal, eriti Preisimaal. Administratiivkohtu funktsioonide täitmine Inglismaal. Administratiivkohtu korraldus Eestis.

§ 36. Administratiivkohtu kompetents. Administratiivkohtu kompetentsi määratluse viisid. Üldklauseli meetod. Enumeratsioon meetod. Kompetentsi määratlus Prantsusmaal. Selle meetod. Kompetentsi jaotus üksikute administratiivkohtude vahel. Kompetentsi konfliktid ja selle lahendamine. Le Tribunal des Conflits. Kompetentsi määratlused Saksa maal, eriti Preisimaal, Württembergis, Thüringenis, Lübeckis, Hamburgis ja Bremenis. Kompetentsi määratlus Austria. Kompetentsi määratlus Eestis.

§ 37. Administratiivprotsess. Prantsuse administratiivprotsess. Selle vormid. Le contentieux de l'annulation (le recours pour excès de pouvoir; le recours en cassations). Le contentieux de la pleine

juridiction (les réclamations à fin d'indemnité). Les contentieux de la répression. Le contentieux de l'interprétation. Õigustekaitse ja huvide kaitse Prantsuse administratiivprotsessis. Protsessi käik Prantsuse administratiivkohtus: kirjalik ja suusõnaline protsess. Saksa administratiivprotsess. Õiguskaitse ja huvikaitse Saksa administratiivprotsessis. Administratiivkohtu kontroll valitsemisorganite vabakaalutluse üle. Parteiseisukohad. administratiivprotsessis ja tõendamisraskus. Protsessi käik. Administratiivkohtu otsused. Kujundusotsused (Gestaltungsurteile). Tunnustusotsused (Feststellungsurteile). Tunnustusotsused Hamburgis ja Bremeni administratiivkohtutes.

§ 39. Administratiivprotsess ja selle käik Eestis. line. Riigiteenija õiguslik situatsioon. Teenistusvahetused. Teenistusvahetused, lepinguteooria järele. Selle kriitika. Teenistusvahetused statuusteooria järele ja selle järeldused. Riigiteenija enda tahteavalduse tähendus teenistusvahetuse astumisel ja selle kestvusel. Teenistusse nimetus ja selle järeldused. Ametvolituse andmine. Teenistuse käik. Teenistusest vabastamine, selle tingimused ja vormid.

§ 40. Riigiteenija kohustused ja õigused. Riigiteenija üldised kohustused. Teenistusülesannete täitmisega seotud kohustused. Riigiteenija kohustused väljaspool teenistuskohustuste täitmist. Riigiteenijate streigit keeldumise kohustus. Riigiteenijate disziplinaarne ja kriminaalne vastutus. Riigiteenijate õigused. Riigiteenija ametkompetents ja sellega seotud õigused. Teenistustasu: palk, perekonna abiraha, arstiabi. Vanadustasu, pension.

VIII PEATÜKK.

Politsel.

§ 41. Politsel mõiste. Politseinõiste ajalooline areng. Politseinõim (Polizeigewalt) meie aja õiguslikus riigis.

Politseiõiguse alatus ja selle piirid. Avalik kord, kui
politseiõiguse rakenduse keskpunkt. Avaliku korra mõiste
ja järeldused sellest. Politseiõiguse rakenduse põhjustus.

II osa.

Korrapärase olukorra. Politseitegevuse aadressaat.

§ 42. VALITSEMISÕIGUSE ÜSIKKÜSIMUSED. Valispolitsei.

Kriminaalpolitsei, Kaitspolitsei, Tervishoiu politsei.

VI PEATÜKK.

Politseiametkondade korraldus ja ülesanded.

Avalik teenistus.

§ 43. Politseitegevuse avalik vormid. Politseilik käsk ja keeld.

Nende õiguslikud alused. Politseiliku käsu ja keelu rakendamine.

§ 38. Avalik teenistus. Avaliku teenistuse mõiste. Avaliku
teenistuse liigid. Auametid ja kutseline teenistus. Au-
ameti iseloom. Auameti-kandjate määramine ja teenistus-
käik. Kutseline teenistus. Selle iseloom. Omavalitsuse
teenistus. Riigiteenus.

§ 39. Riigiteenusõigus. Riigiteenija, ametnik ja vabapalga-
line. Riigiteenija õiguslik situatsioon. Teenistusva-
hekord. Teenistusvahekord, lepinguteooria järele. Selle
kriitika. Teenistusvahekord statutaarteooria järele ja
selle järeldused. Riigiteenija enda tahteavalduse tähendus
teenistusvahekorda astumisel ja selle kestvusel.
Teenistusse nimetus ja selle järeldused. Ametvolituse
andmine. Teenistuse käik. Teenistusest vabastamine, selle
tingimused ja vormid.

§ 40. Riigiteenija kohustused ja õigused. Riigiteenija üldi-
sed kohustused. Teenistusülesannete täitmisega seotud
kohustused. Riigiteenija kohustused väljaspool teenis-
tuskohustuste täitmist. Riigiteenijate streigist keel-
dumise kohustus. Riigiteenijate distsiplinaarne ja kri-
minaalne vastutus. Riigiteenijate õigused. Riigiteenija
ametkompetents ja sellega seotud õigused. Teenistus-
tasu: palk, perekonna abiraha, arstiabi. Vanadustasu,
pension.

VII PEATÜKK.

Politsei.

§ 41. Politsei mõiste. Politseimõiste ajalooline areng. Poli-
tseiõiguse (Polizeigewalt) meie-aja õiguslikus riigis.

Politseivõimu ulatus ja selle piirid. Avalik kord, kui politseivõimu rakenduse keskpunkt. Avaliku korra mõiste ja järeldused sellest. Politseivõimu rakenduse põhjustus. Korravastane olukord. Politseitegevuse adreassaat.

§42. Politseivõimu korraldus. Politsei ametkonnad. Välispolitsei. Kriminaalpolitsei, Kaitsepolitsei. Tervishoiu politsei.

Politseiametkondade korraldus ja ülesanded.

§ 43. Politseitegevuse avaldusvormid. Politseilik käsk ja keeld.

Nende õiguslikud alused. Politseiliku käsu ja keelu rakendamine, vahetu ja vahestatud. Politseikäsust-keelust loodud õiguslik olukord. Kohustusvahekorrad. Politseilik käsu-keelu adreassaat üldkorralduse ja individuaalkäsu puhul. Politsei käsu-keelu maksvuse eeldus: avaldus. 2. Politseilik luba.

Selle õiguslik loomus. Politseiliku luba õiguslik alus.

Politseiliku luba üksikud vormid. Politseivõimu piirid politseiliku luba väljastamisel. Vaba otsustamine ja seaduslik seotus luba väljastamisel. Politsei luba muutmine ja tagasivõtmine. Politseiluba kustumine. 3. Politseilik sund. Politsei sunniõigused. Politsei sund, kui valitsemisalal esineva sunni eriliik. Politseiliku sunni õiguslikud alused. Politseiliku sunni rakenduse tingimused. Politsei sunnitegevus isiku vabaduse, korteri puutumatus ja omanduse vastu. Politseilik sund hädaohu momentidel. Sõjariistade tarvitamine ja selle tingimused. 4. Politseilik karistus. Politseilik karistus, kui valitsemisalal esineva karistuse eriliik. Politseiliku karistuse õiguslikud alused. Politseiliku karistusnormi struktuur.

§ 44. Politsei tegevuse üksikud alad.

Tervishoiu ja sanitaar politsei. Kõlbluspolitsei.

Perekonnaseisu korraldus. Ühinemine, koosolekute ja pressi-vabaduse reglementeerimine. Avalikkude etenduste korraldus. Hoolekande, sotsiaalkindlustuse ja töökorralduse reglementeerimine. Usuvabaduse reglementeerimine. Passi ja liikumise korraldus.

§ 45. Avaliku varanduse kasutamine. Selle alused ja tingimused.

Avalikult kasutatavate asjade eriliik, eesõigustatud ja oriline kasutamine.

VIII PEATÜKK.

Võrandamine. Eraomanduse avalikõiguslikud kitsendused.

- § 45. Võrandamine. Võrandamise mõiste ja siht. Võrandamise põhimõtteline ulatus. Võrandamise õiguslik struktuur. Võrandamise õiguslikud alused. Põhiseadused. Eriseadused. Võrandamisakt ja selle õigusline loomus. Võrandamise õiguslikud järeldused. Võrandaja. Võrandamise eeltingimus - avalik huvi ja selle kindlaksmääramine. Võrandatava kahjutasuõigus. Kahjutasu õiguslik loomus ja määr. Kahjutasu küsimus peale ilmasõjaaegses seadusandluses. Võrandamise esemed.
- § 46. Võrandamise protseduur. Võrandatava eseme äramääramine ja võrandamisotsus. Tasumääramine võrandatava eseme eest. Tasumääramise viisid. Võrandamise faasid Prantsuse õiguse järele. Administratiivne faas. Esemee äramääramine. L'arrêté de cessibilité. Teine faas. Omandusõiguse ülekandmine. Kohtulik võrandamisotsus. Selle järeldused. Kolmas faas: Tasumääramine. Võrandamise jury. Selle toimingud. Tasu hindamine ja selle piirid.
- § 47. Eraomanduse avalikõiguslikud kitsendused. Eraomanduse kitsendused hädaõiguse alusel. Politseilikud omanduse kitsendused. Seaduslikud omanduse kitsendused (*legaal-serviitudid*). Osaline võrandamine (kasutamiseõiguse kõrvaldamine).

IX PEATÜKK.

Avalik varandus.

- § 48. Avalik varandus. Avaliku varanduse mõiste ja liigid. Avaliku varanduse mõiste ja liigid Prantsuse teoorias. Le domaine public. Le domaine privé de l'état. Nende ja õiguslik iseloom. Avaliku varanduse mõiste ja liigid Saksa teoorias. Das Finanzvermögen. Das Verwaltungsvermögen. Die Sachen im Gemeingebrauch.
- § 49. Avaliku varanduse kasutamine. Selle alused ja tingimused. Avalikult kasutatavate asjade harilik, eesõigustatud ja eriline kasutamine.

Nende kasutamiskiiside vormilised alused.

X .PEATÜKK.

Avalikud koormatused.

- § 50. Avalikud koormatused ja avalikkude koormatuste mõiste ja liigid. Naturaalkoormatused, avalikud maksud. Naturaalkoormatused. Naturaalkoormatuse õiguslikud alused. Seadused. Omavalitsuste sundmäärused. Naturaalkohustuste liigid. Üldised koormatused. Eesõigustuskoormatused ja koondiskoormatused. Nende avaldusvormid. Naturaalkohustuste õiguslik struktuur. Naturaalkohustuste tekkimine ja kustumine. Sund naturaalkohustuste täitmise alal.
- § 51. Avalikud maksud.
- I katke.
- Maksustamisõigus. Maksuõiguslik norm.
- P.1. Maksustamisõigus ja selle ulatus. Maksustamisõiguse avaldus ja iseloom. Maksustamisvõim. Riikliku maksustamisvõimu konstitutsioonilised alused. Maksustamisvõim meie põhiseaduse järele. Maksustamiskompetents. Maksustamisvõimu delegeering.
- 6 ✓ P.2. Omavalitsuste maksustamisõigused. Selle piirid. Maksustamiskompetentsi autonoomne ja restriktiivne kasutamine omavalitsuste poolt. Järeelvalve omav. maksustamistegevuse üle. Järeelvalve tsentralisatsioon ja detsentralisatsioon. Preventiivne ja repressiivne järeelvalve. Meie omavalitsuste maksustamiskompetents.
- P.3. (järg). Maksustamisvõimu ulatus. Maksustamisvõimu territoriaalne ulatus. Territoriaalpiirid, vabad piirjooned, vabasadamad. Väljaspool riigi piire asuvate varanduste maksustamise küsimus. Maksustamisvõimu personaalne ulatus. Diplomaatlik immunitet. Kodanikud ja välismaalased maksustamisvõimu ees meie aja õiguspõhimõtete ja seadusandluse järele.
- P.4. Riikide vaheline kahekordne maksustamine ja selle ärahoidmise küsimus. Küsimuse lahendamine siseseadusandluse teel. Individuaalsed võrdsustamisvahendid ja maksustamise ulatuse piiramine siseseadusandluses. Kahe-

kordsest maksustamisest ärahoidmise küsimuse lahendamise rahvusvaheliste lepingute teel. Olevate lepingute mõõduandvad juhtmõtted. Rahvasteliidu konventsioonikavad ja nende põhimõtted.

Maksustamiskompetents liitriikides. Eraldatud ja sidestatud maksustamiskompetentsid. Matrikulaar- ja subsidiaarmaksude süsteemid.

P.5. Maksuõiguslikud normid. Põhiseadus. Maksuseadus. Ühetaolise põhimõtte, selle funktsioon ja ulatus maksuõiguses. Maksukohuslase õiguslik seisund otsekoheste, aktsiisi ja tollimaksude alal. Maksuseaduste maksvusajal. Maksuvuse algusmoment ja selle tähtsus. Maksuseaduste maksvuse lõppemine ja maksvuse kaotanud maksuseaduste efektide kontinuiteet. Maksuseaduste tagasiulatav jõud. Tagasiulatava jõu avaldusvormid ja piirid.

Eelarve tähtsus maksuõigusallikate seisukohalt. Määrus. Määruse üldine tähendus maksuõiguses. Määrusandmise õiguse ulatus maksude alal ja selle alused. Määruste funktsioon maksuõiguses. Määruste liigid maksuõiguse alal. Määruste maksvuse vaieldavus, määruste maksvuse järelekatsumine.

P.6. (järg). Maksuseaduste tõlgitsemine. Maksuseaduste tõlgitsemispõhimõtete erisusi. Uuemad seisukohad. Saksa AO § 4, selle põhimõtte, ulatus ja praktiline tähtsus. Saksa R.F.H. tegelus. Conseil d'Etat tegelus ja Prantsuse maksuõiguse tõlgitsemispõhimõtte. Tõlgitsemispõhimõtte meie riigikohtu tegeluses.

Maksuametkondade otsustamisvõimu ulatus. Seaduslikkuse põhimõtte. Vabakaalutluse võimalus maksuõiguses ja selle piirid. Dispensatsioonioõigus

p. 11. maksuõiguses, selle tähtsus, ulatus ja avaldusvormid.

maksumõeldav õiguslik figuur. Maksuõiguste liigid

2 katke.

Õigikate maksude juures. Teivõlliõiguslike mõiste-

te tähtsust. Maksuobligatsioon. õiguses. Omandus

p. 7. ja vald. Maksuobligatsiooni iseloom. Maksuobligatsioo-

ni õiguslik alus (causa). Maksuobligatsiooni olemus.

p. 12. Maksunõude õigus. Maksukohustus. Maksukohustust tingi-

vad asjad. Maksukohustust tingivad asjolutud meie valdus-

seadusandluses otsekoheste, aktsiisi ja tollimaksude

juures. Väärtusmõõt ja hindamine. Hindamise üles-

p. 8. an (järg). Maksukohustuse tekkimine ja kustumine. sed.

Maksukohustuse tekkimismomendi juriidiline tähtsus.

Maksukohustuse tekkimine, maksukohustust tingivate

p. 13. asjolutude esiletulemisel. Maksukohustuse tekkimisest

maksustamisotsuse alusel. Kindeldamisprotsessi

tähtsus maksukohustuse tekkimisel. Maksukohustuse

tekkimise momendi määramine välismaade seadusandlu-

ses. Maksukohustusmomendi tekkimine meie seadus-

andluse järele. Otsekohesed maksud, aktsiisimaksud,

tollimaksud. Tingitud maksunõudmised. Maksude järel-

nõudmised.

p. 14. Maksukohustuse kustumine. Kustumise

alused. Maksustamine. Vabastamine maksust. Iganemine.

Maksukohusniku kadumine või maksueseme hävinemine.

p. 9. Vastutus maksuõiguses. Ühisvastutus.

(Gesamtschuldnerschaft). Koosvastutus (Nebenhaftung).

Järelvastutus (Schuldachfolge). Kindlustus (Garantie-

haftung). Pantvastutus (Sachhaftung).

p. 15. p. 10. Maksukohustuse isikline külg: maksukohus-

nik. Maksukohusniku õigus- ja teovõime maksuõiguses.

Füüsilised isikud. Perekond maksuõiguses. Juriidilised

isikud, era- ja avalikõiguslikud. Riik ja omavalitsused

maksukohusnikkudena. Ilma juriidil. isikute õiguste-

ta ühingud ja asjakogumid maksuõiguses. Volitus ja
+) otsekohesed, aktsiisi ja tollimaksud.

esindus maksuõiguses.

p. 11. 16.

Maksukohustuse asjaline külg: maksuese, maksueseme õiguslik figuur. Maksuesemete liigid üksikute maksude juures. Tsiviilõiguslike mõistete teisenemine ja asetsemine maksuõiguses. Omandus ja valdus maksuõiguses. Päraldised. Maksude õiguslik klassifikatsioon maksuesimiku alusel.

p. 12.

Maksumõõt ja maksuõiguslik hindamine. Maksumõõt, maksuüksus, maksumäär. Maksumõõdu avaldusvormid ja funktsioon üldiselt ja üksikute maksude juures. Väärtusmõõt ja hindamine. Hindamise ülesanne ja tähtsus. Maksuõiguslik hinne. Hinde alused. Turuhind. Tulukusväärtus. Valmistusväärtus. Müügihind. Hindamise probleem üksikute maksude juures.

p. 13. 7.

Legaalne möödalibisemine maksustamisest ja selle takistamine. Legaalse möödalibisemise dogmaatiline ilme. Takistusvahendid. Kõrvalasiolude püstitamine. Üldised takistusklauselid välismaade seadusandluses. Nende juriidiline koosseis. Möödalibisemise küsimus meie seadusandluses. Välismaade ja meie riigikohtu tegelus möödalibisemise takistamise alal.

p. 14.

Maksukohusniku nõudeõigus maksustamissubjekti vastu (Erstattungsanspruch). Maksukohusniku nõudeõiguse loomus ja tingimused.

3 katke.

Maksude kindeldamine ja õiguskaitse maksude alal.

p. 15.

Maksude valitsemisorganisatsioon.

Maksuadministratsiooni üldine korraldus. Maksudevalitsemiskorralduse üldised probleemid. Maksuvalitsuse tsentralisatsioon ja detsentralisatsioon. Maksudevalitsuste korraldus meil ja välismaal. Uuemad reformid maksuadministratsiooni korraldustes ja meie maksudevalitsuste ühendamise kava.

p. 16.

Kindeldamisorganite korraldus.

Kindeldamis- ja õiguskaitsese organite tegevuse erilaad. Kindeldamis- ja õiguskaitsese organite lahutamismõnede õigusriiklikud põhilused. Kindeldamisorganite korralduse põhimõttelised alused. Kindeldamisfunktsioonide täitmine üldise valitsemisaparaadi poolt. Eriaparaat. Bürokratlik ja kollegiaalne kindeldamisaparaat. Maksukomisjonid ja nende tegevuse senised tagajärjed. Maksukomisjonide kriitika teaduses ja poliitilises praktises. Kindeldamisorganid otsekoheste maksude alal. Tollimisorganid. Järelevalve organid aktsiisimaksude alal.

p. 17.

Õiguskaitsese organid. Õiguskaitsese organite ülesanne ja tähtsus. Õiguskaitsese organite korralduse õigusriiklikud põhiohused. Õiguskaitsese maksude alal ja üldine administratiivkohus. Õiguskaitsese maksude alal ja üldkohus. Õiguskaitsese teostamine valitsemisorganite kaudu. Erilised finantskohtud. Uuemad püüded õiguskaitsese organite korralduses. Õiguskaitsese organite korraldus välismaal, eriti Schveitsis, Prantsusmaal ja Saksamaal. Õiguskaitsese organite korraldus meil. Õiguskaitsese korraldus otsekoheste maksude, tolli- ja aktsiisimaksude alal. Tarvilikud reformid.

p. 18.

Maksude kindeldamistoiming.

Kindeldamistoimingu juriidiline loomus. Õigussuhted maksude kindeldamise alal. Partei seisukohad kindeldamistoimingu. Kindeldamisorganid, kui partei kindeldamistoimingus. Maksukohusnik, kui partei maksude kindeldamisel. Tema kohustused ja õigused. Teised isikud parteiseisukorras maksude kindeldamisel. Kõrvalkohusnik parteins, eriti tollimaksude alal. Vastutaja, eriti järelevastautaja kindeldamistoimingus. Esindaja. Parteiõiguste

arenemine maksuõiguses.

p. 19.

Valitsemisõiguslikud aktid maksude kindeldamisel.

Valitsemisaktid maksude kindeldamisel alal.

Valitsemisaktide liigid. Valitsemisaktide väljastusvormid. Valitsemisaktide sisulised nõuded. Moti-

p. 23.

p. 24.

veerimiskohustus. Valitsemisaktide puudulikkus, selle tingimused ja järeldused. Valitsemisaktide õigusliku jõu küsimus maksuõiguses. Õigusliku jõu ulatus ja väljendus üksikute aktiliikide juures. Akti-

de vaieldavus valitsemisaktide tagasivõtmine ja muutmine kindeldamisorganite poolt. Maksukohusniku õiguslikud toimingud ja nende tähtsus maksude kindeldamise alal. Tähtsajad

7

p. 20.

Sunnivahendid maksuõiguses. Karistuse ja sunnivahe. Preventiivne ja repressiivne sund. Sunnikohustus. Sunni piirid maksuõiguses.

p. 21.

Maksuõiguslikud erikohustused ja maksukontroll.

Maksuõigusl. erikohustuste ja maksukontrolli ülesanne ja tähtsus maksude kindeldamisel.

p. 25.

Maksukohusniku erikohustused. Deklaratsioonid mitmesuguste maksuliikide alal. Teadete andmise kohustused. Kolmandate isikute teadete andmise kohustused. Üldised raamatupidamise kohustused. Järelvalve

teostamisega seotud kohustused. Raamatute ja äri- ja kontroll. Revideerimised, eriti tempelmaksu alal.

Alaline järelvalve maksukohuslikkudes asutustes. Järelvalve maksukohusliku poolt iseseisvalt

toimitud maksude tasumise üle. Karistusnormide kodifikatsioonid Kindeldamistoimingu käik.

p. 22.

p. 26.

Maksu Andmete koondamine ja kontrollimine. Andmete hindamine. Maksustamisaluste kindlaksmääramine. Parteide funktsioonid kindeldamistoimin-

gus. Tõendamisprobleem kindeldamistoimingus. Kaeb-
instantside otsused. Nende õiguslik jõud. Lõpetatud ta-
asja uuendamine. Maksustamisotsus. Maksustamisotsuse
vorm ja liigid. Obligatoorne ja faktultatiivne otsus. ku
Vormiline ja vormivaba otsus. Esialgne ja lõpulik otsus
otsus. Maksustamisotsuse õiguslikud järeldused. se järele.

p. 23. Maksude Eksekutsioon ja selle probleemid maksuõiguses.

p. 24. ja nende õiguskaitse maksustamise alal. Õiguskaitse
tähtsus ja ülesanne maksustamise alal. Seaduslikkuse,
õiguspärasuse ja huvide kaitse. Fiskaalhuvi ja õiguslik
huvi. Õiguskaitse probleem uuemas maksuõiguses. Vastu-
laused, kaebused. Vastulausete ja kaebuste õiguslikud
järeldused. Edasikaebtused kõrgemasse instantsi, nende
vorm ja õiguslikud järeldused. Tähtajad. Vastulausete
ja kaebuste läbivaatamise ja otsustamise kord. Pro-
tsessi vorm. Partei seisukohad protsessis. Tõendamis-
kohustus protsessis. Tõendamisvahendid ja nende kasu-
tamine. Kindeldamistoimingu käik otsek. maksude juures.
Tollimistoimingu käik. Meie õiguskaitse seisukord riis-
maksude alal ja selle üldine hinnang. Õiguskaitse pro-
tsess välismaail. Õiguskaitse protsessi vajalikud re-
formid meil ja nende suund.

4 katke.

Maksukaristusõigus ja karistusprotsess.

p. 25. Maksukaristusõigus. Süüüksimus maksukaristus-
õiguses. Maksu süü käsitletus uuemas maksuõigusteaduses
ja uuemas seadusandluses. Kriminaal-õiguse ja maksu-
karistusõiguse suhe meie ja välismaade seadusandluses.
Uuem maksuõigusteaduslik vaade sellele küsimusele.
Maksukaristusõiguse allikad. Maksukaristusnormide
kodifikatsioonid välismaail.

p. 26. Maksudelikt. Maksudelikti iseloom ja koos-
seis. Maksudeliktide liigid. Kavatsitud maksuvarjamine.
Riiklikkude maksuhuvide hädaohustamine. Maksusalgamine.

Salakauplemine. Võltsimised. Korravastasused.

Volinik Maksudelikti subjektiivne külg. Karistatavuse subjektiivsed eelmed. Maksukohusniku, kaasaitaja,

kaasteadja ja soodustaja karistatavuse eelmed. Voliniku karistatavus. Vabandavad asiolud. Juriidiliste isikute

deliktivõime ja karistatavus maksukaristusõiguse järele.

2. Maksudeliktide määritusviisid meie seadusandluses

ja nende hinnang. Vajalikud reformid sel alal. Seisukord välismaal.

3. Adolf Merk, Allgem. Verwaltungsrecht, 1927.

4. Otto Mayer, Deutsches Verwaltungsrecht, 3 Aufl. 1924.

p. 27.

Maksukaristus. Maksukaristusüsteem. Raha-

5. Herrmann, Grundlehren des Verwaltungsrechts, 1921.

trahvid. Vangistus. Aukaotus. Konfiskatsioon. Karistust

6. Haurion, Précis de droit administratif ... 11 ed. 1927.

kergendavad asiolud. Karistust raskendavad asiolud.

7. Rolland, Précis de droit administratif, 1928, 2 ed.

Idealkonkurrents maksukaristusõiguses. Maksukaristus-

8. La Torre, Elementi di diritto amministrativo, 1925

õiguse iganemine. Kolmandate vastutus rahatrahvide

9. Spiegel, Die Verwaltungsrechtswissenschaft, 1909.

eest.

10. Prof. Dr. v. Csekey, Die Quellen des estnischen Verwaltungs-

p. 28.

Maksukaristusprotsess. Karistusorganite

rechts 1. 1927.

ja karistusprotsessi korralduse tähtsus. Karistamine

11. Die Verfassungsentwicklung Estlands,

maksude valitsemisorganite poolt. Karistamine erikohtu-

1928.

12. te poolt. Üldise kriminaalkohtu kompetents maksukaris-

tuse alal. Karistusprotsessi käik üksikutes instantsi-

13. des. Partei seisukohad maksukaristusprotsessis. Karis-

14. tusotsuste uuesti harutlemisele võtmine. Karistuskompe-

15. tents meie seadusandluse järele. Tarvilikud reformid

maksukaristusprotsessi alal meil.

16. Appleton, Étude élém. de contentieux administratif, 1927.

17. Mets, Käsitsemised 1927.

18. Käiv, seadused ja määrused politsei alal, 1928.

19. Riigikohtu administratiiv. osak. seletused. Kokkukogum

J. Valge 1929.

20. Madison-Angelus, Das Grundgesetz des Freistaats Estland

1928.

II. § 51 juurde (erikohtus):

21. Eyrtsch-Rheinfeld, Finanzrecht, II aufl. 1916.

22. Conrad, Handbuch des österr. Finanzverwaltungsrechts, 1913.

23. Ottmar Bühler, Lehrbuch des Steuerrechts, I Bd.:

Allgemeines Steuerrecht, 1927.

24. Albert Hensel, Steuerrecht, 2 Aufl. 1927.

V a l i t s e m i s õ i g u s .I. Üldised teosed:

1. Walter Jellinek, Verwaltungsrecht, 2 Aufl. 1929.
2. Fritz Fleiner, Institutionen des deutschen Verwaltungsrechts 1928.
3. Adolf Merk, Allgem. Verwaltungsrecht, 1927.
4. Otto Mayer, Deutsches Verwaltungsrecht, 3 Aufl. 1924.
5. Herrmann, Grundlehren des Verwaltungsrechts. 1921.
6. Haurion, Précis de droit administratif ... 11e éd. 1927.
7. Rolland, Précis de droit administratif. 1928, 2e éd.
8. La Torre, Elementi di diritto amministrativo, 1925
9. Spiegel, Die Verwaltungsrechtswissenschaft. 1909.
10. Prof. Dr. v. Csekey, Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts I. 1927.
11. " " " Die Verfassungsentwicklung Estlands, 1928.
12. Hantschek, Lehrbuch des deutschen und preussischen Verwaltungsrechts, 5. u. 6. Aufl. 1927.
13. Coester, Die Rechtskraft der Staatsakte. 1927.
14. Kormann, System der rechtsgeschäftl. Staatsakte.
15. W. Jellinek, der fehlerhafte Staatsakt und seine Wirkungen 1908.
16. Appleton, Traité élém. de contentieux administratif. 1927.
17. Mets, Käsiraamat 1927.
18. Kaiv, seadused ja määrused politsei alal. 1928.
19. Riigikohtu administratiiv. osak. seletused. Kokku-kogunud J. Valge 1929.
20. Maddison-Angelus, Das Grundgesetz des Freistaats Estland 1928.

II. § 51 juurde (eriküsimus):

21. Myrbach-Rheinfeld, Finanzrecht. II aufl. 1916.
22. Conrad, Handbuch des österr. Finanzverwaltungsrechts, 1913.
23. Ottmar Bühler, Lehrbuch des Steuerrechts. I Bd.:
Allgemeines Steuerrecht, 1927.
24. Albert Hensel, Steuerrecht, 2 Aufl. 1927.

25. Mirbt, Grundriss des deutschen u. preussischen Steuerrechts, 1926.
26. v. Pistorius, Allg. Steuerrecht. 1928.
27. Blumenstein, Schweizerisches Steuerrecht, Bd. I, II, 1926, 29.
28. Tangorra, Il diritto finanziario.
29. De Santis, Il diritto finanziario.
30. Zorli, Istituzioni di diritto tributario.
31. Garilli, ~~La~~ riscossione delle imposte dirette .1928.
32. Michele La Torre, Codice esattoriale.
33. Girault, Manuel de législation financière, II. 1926.
34. Trotabas, Précis elem. de législation financière 1928.
35. Moye, Précis elem. de législ. financière 8 éd. 1926.
36. Schranil, Besteuerungsrecht und Steueranspruch .1925.
37. Merk, Steuerschuldrecht. 1926.
38. Ball, Steuerrecht u. Privatrecht, 1924.
39. Lamp, Theorie des deutschen Zollrechts, 1917.
40. Lippert, Handbuch des internationalen Finanzrechts, 2 Aufl. 1928.
41. Domschke, Der Gebührenbegriff. 1928.
42. Enno Becker, Reichsabgabenordnung, 6 Aufl. 1928.
43. P. Bühler, Die gesamten Reichsteuergesetze, 3 Aufl. 1928.
44. Goldschmidt, Das Verwaltungsstrafrecht, 1902.
45. Meisel, Das Strafrecht des AO, sein Prinzip und seine Technik 1920.
46. Cattie~~u~~, Reichssteuerstrafrecht und. Reichssteuerstrafverfahren. 1925.
47. Walkenklau, Tolli käsiraamat.
48. Roslavlev -Grünthal, Tempelmaksuseadus.
49. Periodilised väljaanded, Eesti ja välismaade seaduste tekstid, määrused, juhtnöörid jne.

Kõlm/ Käisolev kava sisaldab 23/kassakümmeid
lehenülge teksti.
13 sept. 1929. J. Kaabij.